

SZERDA

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vissz- Előfizetések és hirdetések a
 száadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

NÉMETORSZÁG VÁLASZUTON.

Béke vagy háboru?

Budapest, január 22. (Saját tudósítónktól.) Az Est jelenti Berlinből:

Kühlmann államtitkár tegnap érkezett meg Breszt-Litovszkából s megérkezése után hosszasan tanácskozott Hertling birodalmi kancellárral. Beavatottak úgy tudják, hogy e tanácskozáson állapították meg a kancellár politikai nyilatkozatának irányelveit.

A bécsi és budapesti munkásmozgalmak Németországban nagy hatást keltettek. A nagynémetek lapja a *Deutsche Tages Zeitung* mai számában ezt a hatást ezen szavakkal jellemzi: Czernin és az osztrák, valamint a magyar szociáldemokraták szövetkeztek az orosz bolsevikiekkel, hogy együtt kényszerítsék a német birodalmat a feltétlen és mindenről lemondó békére.

A kancellár környezetében a helyzetet így itélik meg:

Az utóbbi napok bécsi és budapesti eseményei a legnagyobb figyelmet érdemlik. Németország vezetősége tudatában van annak, hogy az osztrák, illetőleg magyar kormányának az osztrák, illetőleg magyar munkássággal létrejött megállapodása után Németország számára két lehetőség van:

1. A német birodalom Ausztria-Magyarországra bizza, hogy a most megnyilvánult követelések alapján ellenségeivel külön békét kössön.

2. Maga is e követelések alapjára helyezkedik s igyekszik minél gyorsabban általános békét kötni.

A harmadik lehetőség, hogy Németország a monarchiára erős nyomást gyakoroljon; kizártnak tekintendő.

„Koraiak a túlvérmes békereménységek“.

Arz vezérkari főnök nyilatkozata.

Budapest, január 22. (Saját tudósítónktól.) Bécsből táviratozzák: A Neues Wiener Tagblatt haditudósítója beszélgetett báró Arz vezérkari főnökkel, a ki hangsúlyozta a monarchia megingathatatlan békeakarátát s kijelentette, hogy ő maga is kívánja a békét. Rámutatott, hogy csapatainkat lehetetlen a megszállott területekről visszaszorítani. A beszélgetésben résztvevő vezérkari tiszt elmondta a helyzet illusztrálására, hogy az ellenségtől megszállott keletgalíciai területen az oroszok legnagyobb részét elhagyták a lövészárkot és rablóbandákká alakultak át, gyújtogatnak és fosztogatnak.

— Ezekben az időkben — mutatott rá Arz — egyre csak az Oroszországgal való mielőbbi békekötés lehetőségéről beszélnek s elfelejtik, hogy

az entente többi része még nem tett lépést a béke felé. Láthatja milyen hevesen berzenkedik még Románia is. Itália úgy látszik, nem látja, hogy mi állunk mélyen a területén s még mindig Trieszt és Trient annektálásáról beszél. Emellett az antant egyetlen szóval sem tett még megnyugtató kijelentést a német gyarmatok visszadásának önmagától értődő dolgáról. Mindezért a *túlvérmes békereménységek*, a melyek legutóbb a lakosság körében elterjedtek, előttem koraiaknak tűnnek fel.

(Ez utóbbi a magyarázata az orosz népbiztosok legutóbbi felhívásának, amelyben a fronton garázdálkodó rablóbandák ellen egyelőre a türelmet ajánlják, de későbbre megtorlást ígérnek.)

Felbomlott az orosz front.

Budapest, január 22. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: A Djen szerint az orosz fronton a felbomlás tökéletes. A tisztek százaléka az előbbi állapothoz viszonyítva csak 12 százalék.

A front mögött fél millió katona rablóbandákká alakulva fosztogatja a lakosságot.

Wekerle és Czernin tanácskozása Bécsben.

Budapest, január 22. (Saját tudósítónktól.) Wekerle miniszterelnököt a kabinetiroda távirata Bécsbe szólította. Wekerle reggel utazott el s valószínűen délután kihallgatáson jelenik meg a király előtt. A miniszterelnök bécsi utja kizáróan külpolitikai kérdésekkel függ össze. Czernin Bresztlitovszkából Bécsbe érkezik s találkozik Wekerle Sándorral, akivel fontos tanácskozást fog folytatni.

Bécsből táviratozzák: Az osztrák delegáció külügyi albizottsága csütörtökön ülést tart, amelyen Czernin külügyminiszter válaszol Wilson békefelteleteire.

Ukrajna és Oroszország szakítása.

Budapest, január 22. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Ukrajna és Oroszország között nyílt szakadás tört ki, Trockij kijelentette, hogy az ukrajnai delegátusok az ellenséggel való összeköttetésük által elárulták a forradalom ügyét. Ezért ők Kharkovbe, az ukrajnai központhoz fognak fordulni.

Uldözik a francia békevezéreket.

Budapest, január 22. Párisból jelentik: A szenátus délután összeült, hogy rendkívüli bíróságként megalakuljon s Malvy volt belügyminiszter ügyében ítéljen. A vád az, hogy Franciaország területéről az ellenségnek felvilágosítást adott s Franciaország katonai és diplomáciai terveiről, különösen a Chemin des Dames-en tervezett haditervekről, közléseket tett, ezenkívül lázadást akart szítani. A szenátus legközelebbi ülése január 29-én lesz.

Caillaux után Briand.

Budapest, január 22. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: Clemenceau megbeszélést folytatott Poincaréval, akitől Briand volt miniszterelnök letartóztatását követelte, mert vele szemben is hasonló vádak merültek, mint Caillaux ellen.

Angol munkásfelhívás a békére.

Budapest, január 22. (Saját tudósítónktól.) Reuter jelentés: A Woolwichi arzenál munkásai gyűlésükből felszólították az angol kormányt, hogy kezdje meg a béketárgyalásokat a hadviselő felekkel, a népek önrendelkezési jogának, az annexió és kártalanítás nélküli békének alapján. Ha kiderülne, hogy a béketárgyalásoknak a német imperiálizmus az egyetlen akadálya, akkor határozza el a háború folytatását.

Két volt orosz miniszter meggyilkolása.

Budapest, január 22. (Saját tudósítónktól.) A Newyorki Associated Press jelenti Pétervárról: Singarevet és Kokoskint, a Kerenszki-kormány volt minisztereit, akiket elfogtak és a Péter-Pál erődből a kórházba vitték, a tengerészeti kórházban meggyilkolták. Tizenkét felfegyverzett ember behatolt a kórházba, Singarevre hatszor, Kokoskinra kétszer lőttek. Azonnal meghaltak.

Gyorsan és simán.

Budapest, január 22. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Fremdenblattnak beavatott berlini forrásból azt jelentik, hogy a bresztlitovszki tárgyalások eredményét nagy érdeklődéssel várják s általános az a felfogás, hogy Trockij visszatérése után a béketárgyalások gyorsan és simán fognak haladni.

Bécsből jelentik: Mértékadó helyen remélik, hogy az oroszországi változás semmi befolyással nem lehet a bresztlitovszki tárgyalásokra. Az orosz front helyzeténél fogva minden orosz kormány kénytelen lesz a béke eszméjéhez ragaszkodni.

Uj alkotmányozó gyűlés Oroszországban.

Budapest, január 22. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Reuter-ügynökség valószínűnek tartja, hogy a szovjetek és az alkotmányozó gyűlés tagjai új alkotmányozó gyűlést alakítanak, a melyet nemzeti Konventnek fognak nevezni. Az alkotmányozó gyűlés legutóbbi ülésén izgalmas jelenetek voltak. A gyűlés egyik tagja revolverrel támadt Ceretelti szocialista vezérre, de legyerezték.

Wolff jelentés.

Budapest, január 22. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Az éjszakai tengeren tengeralattjáróink 22000 bruttó regiszter tonnát süitiesztettek el.

Forradalmi az angol helyzet.

Budapest, január 22. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Colcserin, a bolsevik kormány első londoni nagykövete Angliából visszatért Pétervárra s stockholmi tartózkodása alatt a Socialdemokratenben nyilatkozott. Rámutat, hogy az angol politika vezetői és maga a király is egyre világosabban látják, hogy a háború folytatása az országot feltartóztatathatatlannal a forradalomba sodorja. Az angol munkások milliói állandó forrongásban vannak. A forrongás egyelőre zavaros.

Cseh-élet a Reichsratban.

Budapest, január 23. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Reichsratban ma a csehek által szított óriási izgalom közepette állott fel Seidler osztrák miniszterelnök, hogy beszéljen. A csehek fülsiketítő kiabálással fogadták:

— Miért koboztatta el a prágai gyűlés határozatait? — kiáltották feléje.

— Ugy-e fél a csehektől.

A németek erre a cseheket szidják.

Seidler kijelenti, hogy el fogja nyomni a csehek államellenes nyilatkozatait és cselekedeteit, amelyek aknamunkák s csak ellenségeink malmára hajtják a vizet. A csehek prágai határozata nincs összhangban a dinasztia érdekeivel. Breszt-Litovszkban engesztelékeny szellemben tárgyalunk.

Felkiáltások a csehek padjairól: Talán Hoffmann tábornok nagy békebarát?

Seidler: Ebből semmi következtetni való nincs.

Felkiáltások a csehek részéről: Mellékes, fő az, hogy ennivalónk legyen!

Felkiáltások a németek padjairól: A cseheknek van ennivalójuk, hallgassanak!

A reichsrat a vitát Seidler nyilatkozata felett elhatározta.

Csönd a harctereken.

Budapest, január 22. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Nem voltak különösebb események.

A vezérkar főnöke.

Berlin, január 22. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht trónörökös hadcsoportja. — Yperntől keletre a tüzéségek harci tevékenysége napközben és egyes éjszakai órákban élénk volt. Az angolok Flandriában több ponton kisebb osztagokkal hasztalanul kísérelték meg, hogy harckörletünkbe behatoljanak. Az arcvonal többi részén a harci tevékenység csekély maradt.

A német trónörökös Albrecht württembergi herceg hadcsoportja. Az Argonneokban Le Four de Páristól északra francia századok naphosszat tartó tüzési hatás után este előretörést intéztek állásaink ellen. Tüzeléssel és közelharcban visszautasítottuk őket. A Maas keleti partján és Flirey vidékén a tüzési tűz időnkint feléledt.

Keleti harctér.

Semmi ujság.

Macedon és olasz arcvonal.

A helyzet változatlan.

Ludendorff, első főszállásmester.

Ostromállapot Pétervárott.

Budapest, január 22. (Saját tudósítónktól.) Bázalból jelentik: Az antimaximalista mozgalom terjedése következtében Pétervárott kihirdették az ostromállapotot. A tauriai palotához való bejárást katonaság szálította meg. A felfedezett antimaximalista összeesküvés élén Kerenszki és Sztavinkov állanak.

Egy rágalmazási pör epilógusa.

Juricskay Barna és Bodnár János nyilatkozata.

Az alábbi nyilatkozatokkal egy következményekben messzemenő pör nyert a budapesti kir. járásbíró előtt befejezést. A dolog történetéhez tartozik, hogy a Városi Tisztviselők Érdekszövetkezete nemrég feljelentést tett a Tanítók, Tanárok Beszerzési Csoportja ellen és ebben azt a vádat emelte a tanítók-tanárok ellen, hogy azok alig száz és egynehányan vannak s fejenként 5 mm. burgonyát utaltattak ki maguknak a burgonya központtal. E vádra a Közélelmezési Hivatal felvilágosítást kért a nagyváradi közlelmezési ügyosztály főnökétől, a ki az ügyet megvizsgálva a tanítók eljárását teljesen korrektnek igazolta. Ezek után a Tanítók-Tanárok Beszerzési Csoportja hatóság elleni rágalmazás vétsége miatt feljelentést tett Juricskay Barnabás és Bodnár János ellen a nagyváradi kir. járásbírósnál. Ez az ügyet a budapesti büntető járásbíróshoz tette át, mint a mely erre az eljárásra illetékes.

Tegnap volt a tárgyalás dr. Orel Coriolán járásbíró előtt, a hol a tanítók és tanárok csoportja képviselőiben dr. Katz Béla ügyvéd, a vádlottak közül Juricskay Barnabás városi tanácsos jelent meg. A vád képviselőjét egyébiránt az ügyészi megbízott vállalta, miután közérdekről volt szó. A békéltetési eljárás során Juricskay tanácsos az alábbi nyilatkozatokat olvasta fel a maga részéről, majd a Bodnár János nevében és megbízásából, amelyeket miután azok a tényállást mindenben fedték és a sértetteknek teljes mértékben elégtételt szolgáltatottak, elfogadtak s ezek alapján a vádat a vádlottakkal szemben elejtették.

Előfeltétele volt a vád visszavonásának az is, hogy a felmerült összes költségeket a vádlottak viseljék s hogy az alábbi nyilatkozatok a vádlottak költségén a várad négy reggeli lapban megjelentessenek. Ennek ellenében a tanítók-tanárok szintén nyilatkozatot adtak ki, amelylyel a kinosnak hirdett ügy befejezést nyert.

A nyilatkozatok a következők:

Nyilatkozat.

A tanítók és tanárok beszerző csoportja számára az elmúlt év november 16-án a közlelmezési minisztérium által kiutalt 5 vagon burgonya érkezett Nagyváradra és a szállítmányról szóló vasuti levél a vezetésem alatt álló tisztviselők szövetkezetének ügyvezetőjéhez Bodnár Jánoshoz érkezett, aki mielőtt meggyőződött volna arról, hogy a szállítmány a tisztviselők szövetségét illeti-e, intézkedett is a szállítvány kiváltása iránt. Miután később a fuvarlevelekből kétséget kizáróan kiderült, hogy a kiutalt burgonya mennyiség a tanárok csoportját illeti meg, az a jogos tulajdonosoknak ki is adatott.

Miután Bodnár János a tényeknek meg nem felelő információt adott, hogy ezt a burgonya mennyiséget a tanárok csoportjának állítólagos kicsiny létszáma folytán csak tévesen utalhatták ki, Bodnár János által fogalmazott következő táviratot intéztem gróf Hadik közlelmezési miniszterhez: „Öt kocsi burgonyát kaptunk az utalványokat kiosztottuk, pénzt beszédük és a kiosztás alkalmával derült ki, hogy a burgonya tévesen a tanárok csoportjának jött, kik mindössze százan vannak és így egyre öt mázsa esik,

ami az országos fejkvótát messze túlhaladja. Tisztviselők körében óriási elégedetlenséget váltott ki a dolog, kérem Nagyméltóságod gyors és erélyes intézkedését, részünkre az 1000 mázsa burgonya kiutalását. Városi tisztviselők szövetsége nevében Juricskay ügyvezető elnök.”

Miután tudomásomra jutott, hogy az elküldött távirat tartalma a tanfériak körében nagy izgalmat keltett, az abban foglalt állítások és az azokból folyó következtetések alaptalanok, helyt nem állók, a tanítók és tanárok iránt érzett tiszteletem folytán magam is igyekeztem meggyőződni a való tényekről és meg kell állapítanom, hogy a Bodnár János részéről nyújtott valótlan információk folytán, félrevezetésnek lettem áldozata. Az igazság az, hogy a tanítók és tanárok beszerző csoportjának nem száz tagja, hanem 655 ellátatlan családtagja után utaltatott ki a szóbanforgó mennyiség és egy családtagra nem a táviratban említett 5 mm., hanem az országosan megállapított 78 kg. fejkvóta, sőt egyeseknek még ennyi sem jutott. Különben is a csoport tagjai csak a nekik járó hatósági burgonya-jegyek ellenében vették át az őket megillető burgonyát.

Miután a sürgöny a tanárság körében oly értelmezést nyert, mintha én e tekintélyes társadalmi állásu, erkölcsi presztízisére féltékenyen őrködő testületet hatóság előtt rágalmazni, a mai szűkös világban élelmezéssel való bűnös manipulációval megvádolni szándékoztam volna, kötelességemnek tartom a leghatározottabban kijelenteni, hogy tőlem minden ilyen szándék távol állott és a Beszerző Csoport vezetőségének absolute korrektségét egy pillanatig sem vontam kétségbe.

Amennyiben a távirat tartalmával a Tanítók és Tanárok Beszerző Csoportjának kellemetlenséget okoztam, ezért tévedésem belátva, bocsánatot kérek.

Juricskay Barna s. k.
a városi tisztviselők szövetségének ügyvezető elnöke.

Nyilatkozat.

Alulírott kijelentem, hogy a Városi Tisztviselők és Tanítók Szövetkezete részéről Juricskay Barna tanácsos ur a közlelmezési miniszter urhoz burgonya kiutalása tárgyában intézett sürgöny szövegéhez tájékoztatlanul téves adatokat szolgáltatottam, s Juricskay tanácsos ur az irántam való bizalomból adataimat valóknak elfogadva, a Tanárok és Tanítók Beszerző Csoportja tagjait repulációjukban mélyen sértő sürgöny szövegét a közlelmezési miniszterhez továbbította is.

Távol állott tőlem még a szándéka is annak, mintha én a Tanárok és Tanítók Beszerző Csoportja ellen feljelentést intéznék. Nekem tisztán és kizárólag az volt a célom, hogy a városi tisztviselők és tanítók szövetkezete is megkapja a tagjait megillető burgonya mennyiséget.

Minthogy azonban a sürgönyt szűkszavúsága miatt illetékes helyen feljelentés gyanánt kezelték, s ezzel úgy Juricskay tanácsos ur mint a Tanárok és Tanítók Beszerző Csoportja kellemetlen helyzetbe került, s miután távol állott tőlem minden olyan szándék, hogy e tekintélyes állásu csoport vezetőségét hatóság előtt megrálmazni akartam volna, kijelentem, miszerint a csoport vezetőségének becsületes eljárásában egyáltalában nem kételkedtem s mindezek után kötelezettségemnek ismerem, hogy tévedésem beismerése mellett tőlük bocsánatot kérjek.

Nagyvárad, 1918 január 19.

Bodnár János s. k.

Ngs. Juricskay Barna
pénzügyi tanácsos urnak

Nagyváradon.

A budapesti kir. büntető járásbíró előtt Önök ellen fojamatban lévő ügyünkre vonatkozó két nyilatkozatot csoportunk intéző bizottsága nevében elégtétellel elfogadjuk.

Tesszük ezt azért, mert meggyőződést szerezünk arról, hogy Tanácsos ur ez ügyben helytelen információ folytán küldött el inkriminált táviratát.

Miután csoportunk ellen ártó célzat nem vezette, magunk részéről az ügyet befejezettnek tekintjük, s az eljárást megszüntetjük.

Nagyvárad, 1918 január 20.

A Nagyváradai Tanítók és Tanárok Beszerző Csoportjának Elnöksége.

Csatlakozom az államtitkár urhoz.

Nagy Ferenc dr. államtitkár azt írta a napokban, hogy nem ér semmit az ármaximálás. Csatlakozom előttem szóló államtitkár urhoz.

Akik csak most ébredtek arra a tudatra, hogy ebben az országban csak az nem lesz milliomos, aki nem akar, ide figyeljenek s ha szót fogadnak, meglátják, könnyen lehetnek milliomosok s a hajuk szála se görbül meg.

A legelső tanács az, hogy — mint az államtitkár is javallja —, a világejrt se nyuljanak olyan árucikkhez, amely maximálva van. Ez tüzés, ezzel megégetik magukat és nem is lehet sokat keresni, mert nehéz árutömeget kapni, tömegesen csak pénzbüntetés vagy elzárás érheti az árdragítót, bár némelyeknek ez sem veszélyes.

De a nem maximált áruk között még mindig egész garmada van, amellyel a milliók játszva megszerezhetők.

Ilyenek: a surolókefe, a cipőkrém, a cipőfüző, a szalag, a nadrágtartó, harisnyatartó, üveg, pohár, evőeszköz, fogpiszkáló, fogpor, fogpép, fogkefe, nyakkendő, nyakkendőcsat, inggomb, író-toll, itatóspapír, porzó. Továbbá koporsó, szemfödél, sarkó stb.

Ezekből az anyagokból vesz az ember egyet, például a fogpiszkálót, amely ma minden mennyiségben kapható s nem is drága, kell is hát megkeresed az ügynököt, aki ellátja a piacot, s megmondod neki, hogy szerezzen be néhány vagon árut s te azalatt sorba veszed a boltokat, s mindenütt megmondod, hogy elseje után senki-nek se adjanak el fogvájót, ha pénzt akarnak keresni, mert elseje után egy csomag fogvájó ára egy korona helyett tíz korona lesz.

A kereskedő? A kereskedő belemegy, örült tömegekben veszi meg a több vagon áruból reá-eső részt. Jön az elseje s jön a közönség, ez a százbőrű birka, bemegy a boltba, kér fogpiszkálót, a kereskedő mondja:

— Kérem, tegnap óta tíz korona.

A vevő megfizeti. Te és az ügynök a vagonjaitok tizszeres áron adjátok el. Ujabb elsején újra emeltek az árat, hiszen ez csak egy-néhány telefonba kerül s akkor tíz helyett husz korona lesz a fogvájó ára. Számítsd ki, mit kerestél, ha elsejéig és ujabb elsejéig öt vagon fogpiszkálónál egy korona helyett 10–20 koronát kaptál.

Remélem, nem feledkezel meg rólam és a millióból nekem is juttatsz egy kis proviziót.

* Házaktól istálló-trágyát saját igánkkal elhordatjuk. Értesítést kérünk: Vizvezeték-utca 52/b, telefon 1099.

Miniszteri elismerés Malatinszky főispánnak.

Az anya- és csecsemővédelem megszervezése.

Mindenki előtt ismeretes az a lelkes odaadás, páratlan agilitás, de az a nagy hozzáértés is, amellyel Malatinszky Lajos, Biharvármegye főispánja az anya- és csecsemővédelem ügyét a megyében társadalmi uton megszervezte. Ma már külön bizottság működik a főispán személyes vezetése és irányítása mellett, amely az ország jövőjére oly nagyon fontos védelem ügyét a társadalom bevonásával az egész vármegyében a gyakorlati kivitel legapróbb részletéig megszervezi.

A belügyi kormány honorálva a legjobb eredményt ígérő társadalmi akciót, már régebben 130.000 koronát bocsátott a megyei anya- és csecsemővédelem céljaira, tegnap pedig megleghangu leirat érkezett ez ügyben Malatinszky főispánhoz, melyben a belügyminiszter a legnagyobb elismerés hangján emlékeztetve meg a főispán eddigi működéséről arról értesít, hogy az anya- és csecsemővédő női intézményt a kormány elsőként, még ez év folyamán meg fogja szervezni Biharvármegyében. Az eddigi akcióból következő a belügyminiszter kifejezi azt a reményét is, hogy a Malatinszky főispán vezetése alatt álló szervezet az egész országra nézve követendő mintául fog szolgálni.

A feltűnő megleghangu elismerés a következőképpen szól:

Méltóságos Malatinszky Lajos urnak,
Biharvármegye főispánjának

Nagyvárad.

A legnagyobb elismeréssel vettem tudomást arról a lelkes odaadásról, amellyel Méltóságod az anya- és csecsemővédelem nagy kérdését felkarolni szives volt és arról a helyes irányu gyakorlati intézkedésekről, amelyeket az ügy társadalmi előmozdítására olyan kiváló eredménnyel fogantatosított. Már jelentésének vétele előtt is tudomást szerezvén Méltóságodnak az ügy iránt tanusított lelkes érdeklődéséről, a Méltóságod kormányzatára bízott vármegyét azok közé a törvényhatóságok közé vettük fel, amelyben az anya- és csecsemővédő női intézményt elsőként, az 1918. évben meg fogjuk szervezni akként, hogy a 3000-nél több lakossággal bíró községekben hivatásos védőnőt fogunk alkalmazni.

A szervezés további részleteiről anakidején majd Méltóságodat tudatni fogom és teljes bizalommal nézek az elé, hogy a Méltóságod által létesített társadalmi szervezet Méltóságod vezetése alatt az egész ország számára mintául fog szolgálni.

Budapest, 1918 január hó 19.

Ugron s. k.

Repülőgép Nagyvárad felett.

Nagyvárad légi gócpont lesz.

Tegnap délután, szép verőfényes időben, úgy 4 óra tájban, repülőgép jelent meg Nagyvárad felett. Az emberek, sétálók, járókelők megálltak az utcákon s úgy nézték az eget, amelyek kék horizontja alatt csodálatos gépién repült az ember.

A kétfedelű repülőgép a nagy állomás felett tünt fel, a gyors repülést láthatólag megcsökkentette. Azután néhány kört írt le a város felett, úgy tetszett, hogy éppen a Szent László-tér felett s azután a Boné külfelé irányt véve csendes tempóban elrepült. Azok, akik látták, beszélik, hogy a repülőgép oly alacsonyan repült, hogy nemcsak a gép kattogását lehetett hallani, hanem látni lehetett a gépen levő nagy fekete keresztet, sőt voltak olyan nézők is, akik a gépen ülő két embert is tisztán látták. A repülőgép a város felett mintegy 5-6 percig volt látható.

*

Ez esemény némileg aktuálissá teszi azt a régebbi keletű tervet, amellyel már Nagyvárad városának tanácsa is foglalkozott s amely az ország légi forgalmának megvalósulása esetén azt akarja, hogy Nagyvárad a légi hálózat egyik légi gócpontja legyen.

A tervezetések most a megvalósulás stádiumába léptek. Január 28-án Budapesten a Magyar Aero szövetség értekezletet tart, amelyen külföldi szakértők bevonásával a magyar légi közlekedés ügyét veszik tárgya-

lás alá. Az értekezletre Rimler Károly polgármestert, mint az egyik érdekelt város polgármesterét is meghívták.

Pártoljuk a Munkás-gimnáziumot.

Felhívás a közönséghez.

A nagyvárad kir. kath. jogakadémia Szabadoktatási Bizottsága kulturális feladatot teljesít az elmúlt év december 1-én megnyitott munkás-gimnáziummal. A bizottság ezen intézménnyel azt célozza, hogy a felnőtt munkások a polgári iskolai képzettségnek megfelelő műveltségre tehetnek szert.

Az első évfolyamra 84 hallgatót vettek fel s ugyanennyit helyszüke miatt el kellett utasítani.

Ez igazolja eléggé az intézmény szükségességét, hézagpótló voltát. Különösen a munkaadókat érdekli ez az intézmény, mert ezáltal képzettebb, tanultabb és így hasznavehetőbb munkásokat nyernek.

A Szabadoktatási Bizottság analfabéta tanfolyamok felállítását is tervbe vette, amelyeken az új választójogi javaslatra való tekintettel az írás-olvasás és számolás elemeiben nyernének a jelentkezők oktatást.

Mindezeknek a nemes céloknak megvalósításához a munkán kívül, amelyet a Szabadoktatási Bizottság tagjai s a felkért tanerők az ügy iránt való önzetlen lelkesedéssel nyújtanak, pénz is kell.

Bizalommal fordul a bizottság a közönséghez s kéri, hogy a nemes cél elérésében

a bizottságot szives adományaival támogassa. Bármily csekély összegű adományt köszönettel fogadnak s kéri azt „szabadoktatási célokra” felirással dr. Buday Gyula, a kir. jogakad. dékánja, Nagyvárad (Kath. Kör) címére küldeni. 100 koronán felüli összegeket külön kifejezett kívánságra alapítványként kezelnek.

A villamos vasut menetdíj emelése.

Az ellenőrző bizottság ülése.

A Nagyvárad Városi Vasut r.-t., mint annak idején közöltük, beadványt intézett Nagyvárad város törvényhatóságához, amelyben a villamos vasut személydíjának felemeléséhez kéri a törvényhatóság hozzájárulását. Kéri pedig, hogy az egy vonalszakasz menetdíját a mostani 12 fillérről 20 fillérré, a két vagy több vonalszakasz díját pedig az eddigi 22 fillérről 30 fillérré emelhesse fel.

A kérelmet azzal indokolja, hogy a nehéz megélhetési viszonyok miatt a személyzet kiadásai óriási összeggel emelkedett, azonkívül úgy a szén, mint más, az üzem fenntartásához szükséges anyagok ára annyira megrágult, hogy a vasuttársaság a jelenlegi menetdíjak mellett a tisztességes hasznot sem éri el.

A város tanácsa a beadványt kiadta véleményezés céljából a villamos vasut forgalmát ellenőrző szakszabotárságnak, amely tegnap délután tartott ülésén foglalkozott a kérdéssel.

Schwartz Izidor elnöklete alatt dr. Olasz Béla, Szücs Géza főszámvevő, Kőszeghy József v. főmérnök, Szmazsenka Ernő villamosvasut igazgató és dr. Soós István jegyző voltak jelen.

A villamos vasut igazgatóságának fentebb ismertetett beadványának feloivasása után

Schwartz Izidor elnök arra kért adatokat, hogy mennyi lesz a különbözet a drágaság miatt a személyzetnek adott fizetés-emelés folytán. Az általa beszerzett adatok szerint a kérvényben e címen kimutatott összeg nemcsak a személyszállításhoz alkalmazott személyzet illetménye, hanem abban a teherforgalomnál alkalmazottak járandóságai is befoglaltatnak.

Szmazsenka Ernő igazgató kijelenti, hogy a két üzemet nem lehet elválasztani a személyzet szempontjából. A személyszállításhoz a bevétel emelkedett, míg a teherforgalomnál csökkent a bevétel, mert főleg katonai cikkeket szállított.

Elnök ezután a beszerzett adatok alapján közli a bizottsággal, hogy a személyszállításhoz mintegy 100 személy van alkalmazva; egy ember circa 1000 koronával kap most évenként többet, mint azelőtt. Az 1914 évben 10 filléres jegyet 1.700.000 darabot adtak ki, a 20 filléres jegyekből 750.000 darabot, míg az 1917 évben az emelt tarifa mellett a 12 filléres jegyből 2.800.000 darabot, a 22 filléres jegyből mintegy 2 milliót.

Kőszeghy József főmérnök helyesnek vélné, ha a helyszínen, a vasut irodájában közvetlen szereznék be a kiadások és bevételekre vonatkozó adatokat s ott tegyék meg mindjárt a szükséges számadatokat.

Dr. Olasz Béla csatlakozik a főmérnök nézetéhez. Lelkiismeretes számításokra van szükség, hogy helyes véleményt mondhasunk. Egy szűkebb, a számításokhoz értő bizottságot küldjenek ki s ez vizsgálja meg a dolgot s jelentését, a beadvánnyal együtt

sokszorosítsák, hogy a tagoknak alkalmuk legyen azokat tanulmányozni. A dolog nem sietős, mert a vasutársulat sem siet, mikor a közönség érdekeiről van szó.

Az indítványt elfogadták s az elnököt, a főmérnököt és a főszámvevőt küldték ki a szűkebb bizottságba. A vasut beadványát és a kiküldött szűkebb bizottság jelentését ki nyomtatják s azután újból az ellenőrző bizottság elé kerül a dolog.

Lónyai Böske „művész-estélye“

vagy:

Hol a játékonyság és a művészet?

A napokban történt, hogy a Szigligeti-színház jeles művésznőjét, Polgár Mariská-uál megjelent egy hölgy, aki Lónyai Böske néven mutatta be magát. Elmondta, hogy február 1-én a Vigadóban egy nagyszabású művész-estélyt rendeznek, budapesti és nagyváradai újságírók, továbbá jeles művészek közreműködésével. Az estély természetesen játékonycélú lesz s nagyon megvolnának tisztelve, ha Polgár Mariska is hajlandó volna az estélyen szerepelni.

Polgár Mariska sohasem mond nem-et, amikor játékonycélú előadásról van szó, ezt a háború folyamán nagyon sokszor bebizonyította, tehát most is készséggel megígérte közreműködését.

Lónyai Böske aztán jeles művészünket Bihari Ákost kereste fel hasonló kérelemmel. Bihari már kissé kételkedve fogadta a dolgot, valami sejtelve volt, hogy az estély mégse lesz olyan, mint amilyennek festik. A látogató hölgy azonban erősen fogadkozott, hogy igazán egy elsőrangú, játékonycélú művészestélyt rendeznek, sőt már a Vigadó termét is kibérelte Adorján Emiltől esti 400 koronáért.

Bihari megígérte, hogy fel fog lépni, de nem tudhatja előre, nem-e kell szerepelnie éppen a kérdéses időben a színházban. Lónyai Böske urhölgy kegyesen megnyugtatta, hogy az nem tesz semmit, a plakátot kinyomatja és a nevét is ráteszi.

A dolog tovább is gyanus volt Bihari előtt, nagyon furdulta az oldalát, egy óra múlva tehát telefonon felszólította Adorján Emilt s megkérdezte, hogy az a hölgy, aki tőle a Vigadó termét kérte, tényleg meg is kapta azt?

— Miféle hölgy és miféle termet? — kérdezte Adorján Emil. Én nálam nem volt semmiféle hölgy, tehát nem is adhattam oda a termet.

Ezek után nem csoda, hogy Bihari Ákos előtt igazán kezdett gyanus lenni a hölgy, az estély, a fővárosi és nagyváradai újságírók, a művészek közreműködése, meg a többi. Ki lehet ez a Lónyai Böske? Napokig gordeusi csomó zolt előtte, de nem tudta senki megoldani, még a nagyváradai újságírók is nagyot néztek: nekik bizony eszük ágában sem volt hogy szerepeljenek, ők nem hallottak róla semmit.

Képzeltető volt Bihari izgatottsága, sőt már valami rossz tréfára is gondoltak Polgár Mariskával együtt, mikor a napokban plakátok jelentek meg a kirakatokban.

A plakátok öklömnyi, fekete betűkkel kiabáltak valami estélyről, amelynek szereplői

Lantos Ferenc

Lónyai Böske
Erdélyi Béla
Polgár Mariska és
Bihari Ákos.

Az estély színhelye, amint a plakát hirdette, a *Vigadó mozgó (!)*. De ez még semmi. Nemcsak a fővárosi és nagyváradai hírlapírók nevét nem találjuk a plakáton, de a „játékonycélról“ is erősen hallgat a rendezőség.

Polgár Mariska és Bihari Ákoson kívül természetesen nagyon meglepődött Erdélyi Miklós szinigazgató is, mivel ő senkinek sem adott engedélyt arra, hogy színházának két említett tagja az „estély“-en szerepeljen. Most már ő sem hagyta annyiban a dolgot, hanem érdeklődni kezdett hogy kicsodák azok a „művészek“, akik a Vigadó mozgóban tartandó estélyt rendezni akarják. Lantos Ferencet, mint volt kóris-tát, ismerte, de Lónyai Böske-t és Erdélyi Bélát nem.

Hosszas utánnajárás után sikerült megtudnia, hogy Erdélyi Béla jelenleg katona, civiléletben pedig *borbélysegéd*, azonban a bejelentő hivatal törzslapján zárjelbe foglalva mint *színműíró* is szerepel. Sajnos, hogy ez utóbbi nagyrebecsülendő foglalkozás ez ideig nem az irodalomtörténet lapjain, hanem csak a rendőri bejelentő hivatal törzslapjain van megörökítve. Felesége, Lichtenstern Böske, aki bizonyosan azonos a fentebb már többször emlegetett Lónyai Böskével.

A bejelentő hivatal különben pontos címet is tud adni Erdélyi Béláról és nejről, a színműíró ur jelenleg a Hattyu-utcán forgatja a tollat.

A „művészestély“ rendezőségére nézve különben jellemző, hogy kár plakátokkal nagyban reklámirozzák magukat, *hatósági engedélyt* azonban ezideig még nem kaptak, sőt értesülésünk szerint nem is fognak kapni. Erdélyi Miklós semmi körülmények közt nem engedi meg, hogy a Szigligeti színház tagjai a „művész estély“ közreműködjenek. De legalább okultak az esetből, máskor, ha estélyt rendeznek, nem fognak a Polgár Mariska és Bihari Ákos „tollával“ ékeskedni.

..HIREK

* **Tisza Bécsben.** Budapesti tudósítónk jelenti: Tisza István közölte a munkapártban, hogy Bécsbe utazik, de ez nem függ össze a politikai helyzettel. *A kibontakozásban különben sem kíván résztvenni.*

* **Lukács Ödön megmentette a város dióraktárát.** Tegnap éjjel a város főjegyzője szokása szerint későn hagyta el hivatalát s Krüger Aladár dral a Színház-utcában hazafelé tartott. Egyszerre az Adorján-ház előtt megállott, mert észrevette, hogy a város dióraktárának ablakain hirtelen emberek bujnak ki és tünnek el a sötétben. Mire az ablakhoz ért, a tolvajok eltűntek, de hogy munkájukban megzavarta őket Lukács Ödön, az aszfalton szerteguruló sok dió mutatta. A főjegyző szépen felszedte a diót, azután értesítette a rendőrséget, amely megállapította, hogy a dióraktár ablakait betörték s dézsmálni kezdték. Ha a főjegyző a betörést nem veszi észre, reggelre oda lett volna a város összes diókészlete.

* **Az Urleányok Mária Kongregációja** holnap, 24-én reggel egynegyed 8 órakor a Szent-László menedékház kápolnájában közös szentáldozást tart.

* **Buza Barna képviselőjelölt.** Debrecenből jelentik: Az első kerület függetlenségi pártjának intéző bizottsága felajánlotta Buza Barnának az elhunyt Tüdös János mandátumát.

* **A Kath. Kör vetítő-estélye.** A Kath. Kör tegnapi vetítő-estélyén *Bozóky Gyula* vezérkari őrnagy tartott nagyérdékű előadást az olasz front hősi harcainak. Az olasz harctér rőt sziklái talán a magyar vértől oly rozsdaveresek. Ott omlott a vérük a mi vitéz katonáinknak, a 4-es honvédeknek és a 37-es József-bakáknak. Ezt a harcteret mutatta be a kiváló előadó azokon a pompás mozgóképeken, amiket a hadügyminiszter bocsátott a Kath. Kör rendelkezésére. Az érdekes előadást nagy közönség hallgatta végig s nagy tetszéssel kísérte az előadást.

* **A református lelkészválasztás.** Hetekig tartó előkészületek után ma fog lezajlani a református lelkészválasztás. A tegnapi nap érdekes eredménye az, hogy *Czeglédy Emánuel* a jelöltségtől *visszalépett* és így öt helyett négy jelölt van, a kik közül komolyan *Csernák Béla* és *Dankó Sándor* jönnek számba. Így lehetséges, hogy mindjárt az első szavazásnál a kettő közül valamelyik abszolút többséget nyer. Ha azonban az első szavazásnál abszolút többséget egyik jelölt sem nyernek, a mit a két küldöttség a szavazások lezárása és egyeztetése után az újjvárosi Református Körben fog konstatálni — akkor a legtöbb szavazatot nyert két jelölt közt új szavazás dönt. Természetesen előre nem lehet tudni, hogy az első szavazás mikor zárul le. A tegnapi számunkban ismertetett két küldöttség előtt a szavazás reggel 9-kor kezdődik. A Dankó-párt a következő sorok közlését kérte:

A református lelkészválasztás ma reggel fél 9 órakor veszi kezdetét Olasziban az Ezredévi emléktéren levő „iskola“, Újjvárosban a „Református Kör“ helyiségében. Felkérjük a *Dankó Sándor* pártján levő hitsorsosokat, hogy szavazataikat már a délelőtti órákban leadni és pártunk irodája és melegedő szobáiban tartózkodván, a választás iránt napközben is érdeklődni sziveskedjenek, hogy a második szavazásnál jogaikat — jelöltünk érdekében — újból gyakorolhassák.

* **Czukorkiosztás a városi boltokban.** Tudatom a város közönségével, hogy csütörtök, január 24-től kezdődőleg az összes hatósági liszt- és élelmiszer üzletekben cukor vásárolható. A jelenlegi cukorkészletből minden egyes családtag után a januári második félhavi szelvény ellenében egy fél kg. cukrot fognak kiszolgáltatni. Miután a város rendelkezésére álló cukormennyiség az igényjogosultaknak az előbbi mérték szerinti kielégítéséhez elegendő, ennél fogva a vásárló közönség önmagát óvja meg minden kellemetlenségtől, ha a tolongástól tartózkodik. Nagyvárad, 1918 január 21-én. *Lukács Ödön* polgármesterhelyettes.

* **A Vorwärts betiltása.** Berlinből jelentik: A Vorwärts-et három napra betiltották.

* **Névmagyarosítás.** *Kelch Róbert* úgy maga, mint kiskorú gyermekeinek idegen hangzású nevét, belügyminiszteri engedéllyel *Köszegire* változtatta.

* **A Szabadegyetem** ma esti előadásán dr Schiff Ernő gyermekkorházi ig. főorvos, országos hírű gyermekgyógyász „A táplálkozás alapelvei a csecsemő- és gyermekkorban” címmel napjainkban igazán aktuális értékű tárgykört fog felölelni és megismertetni az érdeklődő nagyközönséggel. Igen nagy érdeklődés mutatkozik a másik tanulmány iránt is, amellyel dr Szabó Vendel, a nagyváradi r. k. theologia nagy tudású professzora szerepel az est műsorán. Ennek az előadásnak címe: „A bölcséleti eszmék kialakítása a világtörténelem irányítására”. Az előadások a Kath. Körben fél 6 órakor kezdődnek. Beléptidij nincs.

* **Adókövetési lajstromok közszemlén.** Nagyvárad város adóhivatala részéről ezennel értesitem az adózókat, hogy az összes városrészekre vonatkozó nyilvános számadásra kötelezett vállalatok 1917. évi kereseti adó követési lajstroma a városi adóhivatalnál és pedig az I-ső kerület Olaszi városrészé a földszint 23. sz., II-ik kerület Ujváros és Külváros részéke földszint 15. sz., III-ik kerület Váralja, Velence, Csillagváros és Hegy városrészeké földszint 27. sz. szobában f. évi január 23-tól bezárólag január 31-ig terjedő 8 napi közszemlére van kitéve s azt a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti s esetleges felszólamlását további 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál írásban beadhatja.

Nagyvárad város adóhivatala részéről ezennel értesitem az adózókat, hogy a II-ik kerület Ujváros és Külváros részékre vonatkozó 1917. évi házádo követési lajstrom a városi adóhivatalnál földszint 15. sz. szobájában f. évi január 23-tól január 31-ig terjedő 8 napi közszemlére ki van téve s azt a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti s esetleges felszólamlását további 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál írásban beadhatja. Nagyvárad, 1918. évi január 21. *Juricskay Barna* s. k. pénz- és adóügyi tanácsos.

* **Szeberényi Pál előadása a méhészetegyletben.** A Tiszántuli Méhészegyletben tegnap este Szeberényi Pál fővegység tartott nagyszámú közönség előtt előadást a mézről és a műezéről, azok megkülönböztetéséről, valamint a méhek etetéséről. A tanulságos, vonzó és szakszerű előadásért Vajnovszky Vince bíró mondott köszönetet a kiváló előadónak.

* **Nagy Ignác temetése.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délelőtt Nagy Ignác nyug. pénzügyi főtanácsos temetése. A temetésen megjelentek a kir. pénzügyigazgatóság, valamint a mellé rendelt számvevőség tisztikara teljes számban. Ottan voltak még Nagy Márton főszolgabíró, K. Nagy Sándor táblabíró, valamint számosan az elhunyt tisztelői és barátai közül. A temetési szertartást Imrik S. Zoltán tb. kanonok segédlettel végezte. A beszterelés után a szebbnél-szebb koszorúkkal borított diszes érckoporsót feltették a négyes fogatu üveges diszkocsira és az impozáns gyászmenet az olaszi plebánia templomba vonult, a hol gyászmisét tartottak az elhunyt lelkiüdvéért. A gyászmise végeztével az olaszi temetőben levő családi sírhelyen helyezték végső nyugalomra az elhunytat. — A diszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata nagy figyelemmel és pontossággal rendezte.

* **Egy névváltoztatás.** Polgári emberek, iparosok, kereskedők, intellektuálisok, ügyvédek, tanárok asztaltársaságot alkottak, amely sok jót tett és sok jó eszmét utnak indított. Volt benne minden pártárnyalat, tehát, a város hű tükre volt a Lajos asztaltársaság, amely nem merte megmondani,

hogy ki az a Lajos. Most ülészetek és Kiss Dávid felfedezte a rejtélyt, indítványozta, hogy ne lappangjon a kérdés, mondják ki: Kossuth Lajos-asztaltársaság a nevök. Vlád Ágoston, Tátray Sándor, Mokos Sándor, Sz. Kocsis János és Láng József felszólalása után ezt elfogadták.

* **A vasutas elrejtett buzája.** Az olaszi rekviráló bizottsághoz feljelentés érkezett, hogy egy vasutasnak rejtett készlete van a vasuti állomáson egy forgalmon kívül helyezett vasuti kocsiiban. A rekviráló bizottság kiment a helyszínre. A bizottság tagjai voltak: Réz Bertalan tb. rendőrkapitány, Korcsmáros László tanító és Jellinek huszár-főhadnagy két rekviráló huszárral. A bizottság meg is találta a rejtett készletet egy ágytákaróval leplezve. Egy mázsa buza, liszt, árpa, dohány és 500 darab töltött cigarettá volt a készlet, melyet a szegény vasutas ott rejtgetett már hetek óta. A készletet elkobozta a bizottság. Másnap megjelent a vasutas a rekviráló bizottság előtt a rendőrségen s kérte, hogy a talált készletét oldják fel a rekvirálás alól. A kérelmet, mint teljesíthetlent elutasították. Azután azt a kérdést kockáztatta meg a kárvallott vasutas, hogy mennyit kap ő a lefoglalt készletért? A válasz rövid volt: semmit. Az eldugott készlet után ugyanis nem jár semmi térítés. A bizottság csak az után a rekvirált készlet után utal ki térítést, amit el nem rejtettek a bizottság elől. Ebből tehát az a tanulság, hogy a közönség legjobban teszi, ha nem rejtgeti készleteit. A bizottság feladatát korrektil végzi, minden zaklatás elkerülésével s sehoisem rekvirálja azokat a kisebb készleteket, amelyeket valaki tartalékol gyűjtöt, mert ezek a kisebb élelmiszer készletek nem tárgyai a rekvirálásnak. A főzéklékfélékből pedig joga van minden háztartásnak az egész évre való készlet beszerzéséhez.

* **A Biharmegyei és Nagyváradai Közal alkalmazottak Beszerzési Csoportja** értesíti tagjait, hogy a kenyérjegyek bevonása nélkül csupán a nullás és főzölsztet is kiadja azoknak, akik a kenyeret a péknél vásárolják. Ebbeli szándékukat azonban még e hét folyamán jelentsék be, mert január 26-ika után lisztre jelentkezőket nem fogadunk el. A Biharmegyei és Nagyváradai Közal alkalmazottak Beszerzési Csoportja.

* **Férfi szabóipari tanfolyam.** A nagyváradi m. kir. állami fa és fémipari szakiskolán tegnap, 21-én nyílt meg a férfi szabóipari tanfolyam, amely iránt szabóiparos körökben nagy érdeklődés nyilvánult meg és ezért a szakiskola igazgatósága, hogy alkalmat nyújtson a beiratkozásokra a jelentkezési határidőt e hét végéig toltta ki. Ugyancsak a szakiskolán rendezett női szabó- és cipészipari, valamint az asztalosipari tanfolyamra is megkezdődtek a beiratások. Ezek a gyakorlat tanfolyamok különösen a katonai szolgálatukat Nagyváradon teljesítő vidéki iparosok részére birnak nagy értékkel, mert ezáltal alkalmuk nyílik iparuk azon ágainak elsajátítására, melyekben vidéki működésük közben nem szerezhettek gyakorlatot. A cipész- és szabóipari tanfolyamokon a szerkezetten és a szabászati rajzolás alkotja az előadások anyagának egyik fő részét, az asztalosipari tanfolyamon pedig az intarzio készítésből és pácolási eljárásokból nyernek a hallgatók gyakorlati oktatást. Beiratkozni a szakiskola igazgatóságánál (Schlauch-tér 10.) naponként délelőtt és délután 5-6 óra között lehet, az oktatás teljesen díjtalan, csak a beiratkozás alkalmával fizetendő 2 korona az Ipariskolai Általános Segélyalap javára.

* **Egy jó hegedű** megvételre kerestetik. Cim a kiadóban.

Színház.

Heti műsor:

Szerda: Vandergold kisasszony.
Csütörtök: Stambul rózsája.
Péntek: Márványmenyasszony.
Szombat délután: Gólem.
Szombat este: Timár Liza.
Vasárnap délután: Névtelen asszony.
Vasárnap este: Mánás Miska.

A Stambul rózsája. A kik nagyobb figyelemmel kísérik a színház műsorát, bizonyára megállapították már, hogy a bemutató óta még nem volt heti repertoír, amelyen a Stambul rózsája nem szerepelt volna. Ennek az a magyarázata, hogy ez a pompás operette a maga szép motivumu, fűlbemászó zenéjével még állandóan vonzza a közönséget, amely a Stambul rózsája számára állandóan zsúfolt házat biztosít. Így garantálva van már csütörtöki ház is, amikor a Stambul rózsája a Vandergold kisasszonyt váltja le a műsorban.

Márványmenyasszony. A közönség által oly ritkán tapasztalt érdeklődéssel fogadott Márványmenyasszony legközelebb pénteken este kerül színre.

A Gólem és a Névtelen asszony. A színház könyvtárának két legérdekesebb darabját tüzte ki az igazgatóság e hét két délutáni előadásra. Így szombaton délután a Gólem, ez a nagyszerű operette kerül színre, vasárnap délután pedig a Névtelen asszony című szenzációs hatású dráma.

Timár Liza. A színházi hét műsorában, valóságos szenzációnak ígérkezik Bródy Sándor Timár Lizájának szombat esti előadása. A drámai együttes oly lázas ambícióval készül erre a reprizre, mintha bemutató előadásról volna szó és valóban olyan is lesz új szereposztásban ez a kitűnő színpadi alkotás, mintha Bródy Sándor Timár Lizájának premierje lenne. A címszerepet Hevessy Mariska fogja játszani, a többi szerepeken pedig Tóth Elek, Bihari Ákos, T. Pogány Janka, Váradai Lajos, Pápayné és Stoll Béla fognak megérdemelt sikert aratni.

Mánás Miska. Némi pihenő után, e hét vasárnapján kerül színre újból a nálunk annak idején oly páratlan sikert elért Mánás Miska, abban a szereposztásban, amelyvel a bemutatója alkalmával oly diadalmassal járt, hódító útjára indult. Mánás Miskát Tompa Béla játsza, aki ez alkalmával új, aktuális kuplékat énekel.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

Váradai Aladár: Gyógyítsd meg Ave Mária. Váradai Aladár, a Szigligeti színház kiváló zeneszerző karnagya ismét egy szép zeneművet adott ki Gyógyítsd meg Ave Mária címmel. Váradai Aladár, ezen legújabb szerzeménye, mely a kitűnő zeneszerzőnek egyik legkiválóbb alkotása, csupa meleg dallamokkal teli kompozíció, mely magával ragadja a hallgatót. Szövege, melyet *Dutka Ákos* irt. szintén hangulatos vers, mely a pompás zenével kitűnően érvényesül. Váradai Aladár ezen szerzeménye 2 korona 50 fillérért kapható a könyvkereskedésekben és a szerzőnél.

Nyilttér.

Az általam megvett ADRIA-kenyérgyárat

ERZSÉBET-kenyérgyár

cim alatt tovább vezetem.

A régi telefonszám (551) megszüntetvén

UJ TELEFONSZÁM: 10-46

mely szám alatt mindenféle szakmámba vágó megrendeléseket elfogadom és legnagyobb pontossággal és gonddal teljesítem. Sütnivalót :: reggel 8-tól 9-ig fogadom el. ::

Fiókkülfetek:

Szent László-tér 7.
Teleki-utca 53.
Nagy Sándor-utca 4.

Szíves pártfogást kér:

Róth Sámuelné
Szacsvai-u. 44. Telefon 10-46.

ÉRTESETÉS.

Ván szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a helybeli „Stefánia” múmalmot megvettem és azt a mai kor igényeinek megfelelően modern gépekkel szereltem fel.

Malmom az egyedüli vāmörló malom városunkban, villamos hajtóerővel van berendezve és folytonos üzemben tartva. Az öröklötök kívánságait a lehetőség szerint — a kormányrendelet betartásával — a legszigorubb pontossággal teljesítem.

A midőn még kérem az irányomban 25 éven át az „Emilia” gőzmalomban tanúsított bizalmat, új vállalkozásomra is kiterjeszteni, vagyok

Telefon: 952.

kiváló tisztelettel
Vas Adolf.

Értesítjük t. vevőinket, hogy az

„ADRIA” kenyérgyárat

változatlanul üzemben tartjuk és kérjük eddig is tanúsított szíves pártfogásukat.

Telefon az eddigi 551.

„ADRIA” kenyérgyár igazgatósága.

IRODALOM

Az Élet szépirodalmi képes heti folyóirat (szerkeszti Andor József) január 20. i. száma a következő tartalommal jelent meg: Jászi Oszkárék. Kopja. — Arcképsorozat: Domonkos István. a. j. — Ágyudörgés, muzsikaszó. (Elbeszélés.) Tarczai György. — Ami nélkül nem élhetünk. (Regény.) Harsá-

nyi Lajos. — Kicsi szerelmek. (Elbeszélés.) N. Nagy Mária. — Sikoltás a vészben. (Költemény.) Gáspár Jenő. — Az átlagember. (Regény.) Irta: Robert Hugh Benson; fordította: Kálmán György. — Kultura. — Hétről-hétre. — Szerkesztői üzenetek. — A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15—c. Előfizetési ár félévre 15 korona.

Meghívó.

A Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság 1918. február hó 2-án d. e. 10 órakor tartja saját üzlethelyiségében

XXVII. évi rendes közgyűlését,

amelyre a t. részvényesek ezennel meghívtnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. 1917. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség mikénti felosztása felett való határozathozatal és a felmentvény megadása.
3. A felügyelő-bizottság díjazásának 3 évre való megállapítása.
4. Hat igazgató választása.
5. A felügyelő bizottság és 7 igazgató tanácsosnak választása.

Nagyvárad, 1918 január hó 19-én.

Az igazgatóság.

Minden részvényes, aki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a már legalább 3 hónappal előbb nevére átrít részvényeit 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt az intézet pénztáránál, vagy az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztárnál, Budapesten letétbe helyezni.

Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése valamint a zárszámadás az intézet helyiségében megtekinthető.

Biharvármegye alispánjától.

14410—1917. szám.

Pályázati hirdetmény.

A néhai Végh Rozália nevét viselő és Biharvármegye kezelése alatt álló egyik alapítvány üresedésbe jövén, annak betöltése céljából ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom ennél fogva mindazokat, kik ezen évi 500 koronával javadalmazott és Biharvármegye törvényhatósági bizottsága által választás útján betöltendő alapítványt elnyerni óhajtják, hogy az alapítvány kezeléséről szóló és irattáromban a hivatalos órák alatt megtekinthető 800—1889. biz. számú közgyűlési határozattal alkotott szabályrendeletben előirt feltételek fennállását igazoló okmányokkal felszerelt, szabályszerűen bélyegezett pályázati kérvényüket hozzám folyó évi február hó 28-ik napjának déli 12 órájáig annál is inkább adják be, mivel az elkésztett benyújtott, vagy nem szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények figyelembe nem vétetnek.

Nagyvárad, 1918 január 18.

Fráter Barnabás,
alispán.

Legújabb füzöket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.

Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)

Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Árjegyzék!

Porcellán mozsár, ütővel	8-
Majolika gyümölcs állvány	8-
Majolika tálcá fogóval	8-
Majolika cukortartó díszes	8-
Majolika gyümölcs készlet	8-
Vizes készlet csiszolt üvegből	8-
Boros	8-
Likőr	8-
Söröskészlet színes aranyozással	8-
Boroskészlet színes	8-
Vizeskészlet színes	8-
Liköröskészlet színes	8-
Befőtteskészlet kristály fehé	8-
Gyula öles készlet kristály üvegből	8-
Majolika fali sótartó színes	5-
Majolika vizeskancsó színes	5-
Kenyér kosár színes üveggel	5-
China ezüst cukortartó	5-
China ezüst gyümölcs állvány	5-
Majolika virágváza színes	5-
Majolika virágfazék	5-
Majolika dísz figura	5-
Porcellán főzőlábos	5-
Porcellán főzőfazék	5-
Teáskészlet színes aranyozással	40-
Kávéskészlet színes aranyozással	40-
Feketés készlet színes aranyozással	80-
Ébédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	120-
Hideg felvágottas készlet sz. aranyozással	26-
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	30-
Fali tükör színes aranyozott kerettel	25-
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25-
Függő	25-
Teás pohár China ezüst foglalatban	8-
Teás csésze szin. finom aranyozással	8-
Kávés	8-
Köpöcsésze	8-
Főzőlábos barna tűzálló füllel	8-

Nipppek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Képek, :: Ablak üvegezés. ::

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLOS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, táblalüveg és dísz műáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-n. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY.

Hadapród- és felsőipariskolába
való felvételre, valamint
gimnázium, reál és polgáristákat
magánvizsgálatra
felelősséggel előkészítik.

Ugyanott egy vagy két tanuló teljes el-
látást nyerhet. Guttman, Magyar-u. 9. sz.

Ruhák, férfiöltönyök, felöltők,
festése és tisztítása. Fügöny,
kézimunka, kelengyeneműek tiszt-
ítása. Fekete festés elsőrendű
kivitelben

HALTENBERGER VILMOS
kelmefestő, vegytisztító és gőz-
mosógárában, Nagyvárad.

Gyár telefonszám 34. Felvételi üzlet 14-69.

MOCSÁRY SÁNDOR
TELEFON 1404.

ZÖLDFÁ-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő,
bádogos, lakatos, műszerész
..... és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és
National Cas-a javító. Elektro-
technikai cikkek és 1/2 Wattos
Wolfram szálak Tungram-égek
állandóan raktáron.

Belépési felhívás
a Népszövetségi Hitelszövetkezetre
VI-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1918. január
1-én a VI-ik, új évtársulatát nyitotta meg.

Az előbbi üzletvek, — dacára a nehéz meg-
élhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folynak.
Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek
még most is a hivatalos órák alatt a szövet-
kezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy
üzletrészt heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki ki
annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj
üzletrészenként 20 fillér. 3 év múlva az évtársulat
feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a
részük eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg 1/5 részéig a szö-
vetkezettől csekő kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely
3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, érték
papírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig
A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a
tagok között osztatik fel, s kiki heti betéje arányá-
ban részesedik.

Az eddigi évtársulatoknál a nyereségrészesedés
jóval magasabb volt, mint bármely takarékszövetkezetnél.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat leg-
magasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a
szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, hogy
felvétel végett szövetkezetünk helyiségében, vagy a
csoportvezetőknél mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet
igazgatósága.

Betűszedő tanulónak
fiú és berakó tanuló-
nak leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda K.-t.-nél.

155—1918.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán megürült mo-
nospetri-i községjegyzői állásra pályá-
zatot nyitok. Felhívom mindazokat, akik
ezen állást elnyerni óhajtják, hogy előírt
képeségüket igazoló okmányaikkal fel-
szerelt pályázati kérvényüket hozzám
folyó évi január hó 30-ig adják be.

Ezen állás javadalma:

- 2000 kor. törzsfizetés,
- 60 kor. kézbesítési átalány.
- 60 kor. irodaszer átalány
- 120 kor. irodafűtési átalány,
- 10 kor. irodavilágítási átalány.
- 50 kor. irodakarítás,
- természetbeni lakás, kerttel.

A választás határidejét később fo-
gom kitűzni.

Margitta, 1918. jan. 17.

Dr. Halász Elemér
főszolgabíró.

UJSÁGKIHOZDÓNOK
FELVÉTELNEK

a „TISZÁNTÚL”
KIADÓHIVATALÁBAN.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

1918. január 1-én kez-
dődik új ker. tanfolyam
hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

NAGYVÁRAD VÁROS
VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 614.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb
árban kaphatók. Telefon rendelésre
izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatunk.
Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli
berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000
gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kap-
hatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszolgabíró telefonja

55.

Főszolgabíró telefonja

55.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11—53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznőinek egyedüli fűző
szállítója. — Tisztításo-
kat és átalakításokat
elvállalunk. Fűzők mér-
ték után a legrövidebb
idő alatt elkészítetnek.